

Inhoud	Woord vooraf door gouverneur Jan Briers, 1 jaar voorzitter van het vernieuwde bekkenbestuur Nieuwe stuwen op de Dender moeten rivier in toom houden Overstromingsrisicobeheerplan Dender - Actieplan waterveiligheid Dender VMM start met uitvoering totaalplan voor de Marke Provincie Oost-Vlaanderen legt twee nieuwe gecontroleerde overstromingsgebieden aan Waterlopen van het Denderbekken geherklasseerd Signaalgebieden in het Denderbekken, een stand van zaken Openbaar onderzoek nieuw stroomgebiedbeheerplan Schelde - nog tot 8 januari In de kijker
---------------	---

1. Woord vooraf door gouverneur Jan Briers, 1 jaar voorzitter van het vernieuwde bekkenbestuur

Het waterbeleid in de Oost-Vlaamse bekken is één van de meest ingewikkelde materies waarmee ik te maken heb sinds ik als gouverneur van Oost-Vlaanderen de rol van voorzitter van een bekkenbestuur op mij nam. De dossiers zijn bijzonder complex, vaak zeer technisch van aard, met meerdere op elkaar inwerkende planprocessen. Ook de regelgeving is complex, zowel Vlaams als Europees. En er is de grote hoeveelheid van betrokken partijen: gemeenten, provincies, polders en wateringen, Vlaamse Milieumaatschappij, Waterwegen en Zeekanaal, natuur- en landbouwsector, ruimtelijke ordening...

Het voorbije jaar is er opnieuw heel wat veranderd. Het bekkenbestuur werd opgesplitst in een (beperkt) bekkenbureau en een (uitgebreidere) algemene bekkenvergadering waarin alle gemeenten vertegenwoordigd zijn. Ik heb gemerkt dat het voor de gemeenten zeer belangrijk is dat zij gehoord worden in dit verhaal, en ik juich dit initiatief dan ook toe.

2014 stond bijna volledig in het teken van de opmaak van de nieuwe waterbeheerplannen, met onder meer het bekkenspecifieke deel van het Denderbekken. Van dichtbij heb ik kunnen volgen hoe deze plannen tot stand kwamen en welke inspanningen dit gevergd heeft. Ondanks het vele werk dat al gerealiseerd werd op het terrein, maken deze plannen duidelijk dat we nog een hele weg moeten afleggen vooraleer de waterlichamen in het Denderbekken een goede toestand zullen halen.

Niet alleen de waterkwaliteit is belangrijk in het Denderbekken. Ook de wateroverlastproblematiek vraagt om een oplossing. Als gouverneur en voorzitter van het bekkenbestuur probeer ik de wateroverlastproblemen in het Denderbekken zo snel mogelijk op te lossen door de betrokkenen op hun verantwoordelijkheid te wijzen en via een constructief debat een meerwaarde te betekenen op het terrein. Continu worden kleine en minder kleine stappen gezet op weg naar een waterveilige Denderstreek.

2. Nieuwe stuwen op de Dender moeten rivier in toom houden

De zware overstromingen van 2010 maakten duidelijk dat de stuwen op de Dender op het vlak van waterbeheersing tekort schieten. Er moet meer capaciteit komen om de hoeveelheden water op tijd af te voeren naar de Zeeschelde. Om de overstromingsschade te beperken, werd onder andere beslist om alle stuwen tussen Geraardsbergen en Aalst te vernieuwen. Beheerder en bouwheer van de stuwen is Waterwegen en Zeekanaal.

Eind 2014 starten de werken aan de stuw ter hoogte van Aalst. De sterk verouderde stuw en sluis worden volledig vernieuwd en komen een kilometer meer stroomopwaarts dan de huidige stuw (zie afbeelding).

Ook de stuwsluis in Geraardsbergen wordt binnenkort vernieuwd. Eind 2014 wordt een noodstuw geplaatst. De werken op het terrein beginnen zodra de bouwvergunning rond is. Ook dat zal vermoedelijk eind 2014 zijn.

Alle details vindt u op www.dender.be.

↑ top

3. Overstromingsrisicobeheerplan Dender - Actieplan Waterveiligheid Dender

Op 25 juni 2014 stelden de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) het overstromingsrisicobeheerplan (ORBP) van de Dender voor aan de belanghebbenden. Het plan bestaat uit een strategische visie op de wateroverlast in het Denderbekken.

De methodiek die oorspronkelijk ontwikkeld werd door de VMM voor onbevaarbare waterlopen op basis van de methodiek toegepast bij het Sigmaphan, werd nu ook toegepast op de Dender zelf. Terwijl vroeger de drietrapsstrategie 'vasthouden, bergen, afvoeren' de pijler was waarrond waterkwantiteitsbeheer werd opgebouwd, wordt nu een stap verder gegaan. De nadruk ligt op gedeelde verantwoordelijkheid. Centraal in het verhaal staan de 3 P's: Preventie, Protectie en Paraatheid.

Preventie speelt in op het voorkomen van schade door wateroverlast. Mogelijke instrumenten hier zijn planologische ruil, herbestemming via ruimtelijke uitvoeringsplannen of waterrobuust (ver)bouwen.

Protectie tracht in te spelen op het overstromingsrisico zelf. Voorbeelden van protectieve maatregelen zijn wachtbekkens en dijken.

Paraatheid zet dan weer net zoals preventie in op het beperken van schade, maar dan door het aanbieden van voorspellingssystemen, bewustwordingscampagnes en dergelijke meer. Zo kunnen bevolking en hulpdiensten sinds eind 2013 de actuele watersituatie (overstromingsrisico's, getijden, neerslag, droogte,...) nagaan op de portaalwebsite www.waterinfo.be. De website bundelt info die vroeger op verschillende websites stond zoals overstromingsvoorspeller.be, waterstanden.be en hydronet.be.

Het ORBP Dender dient als een wetenschappelijk onderbouwde vertrekbasis om concrete acties op het terrein te selecteren of verder uit te werken en te verfijnen. De presentatie van de voorstelling van het ORBP Dender is terug te vinden op <http://waterveiligheid.wordpress.com>.

↑ top

4. VMM start met uitvoering totaalplan voor de Marke

In 2014 is de studieopdracht voor de voorbereiding van de verschillende maatregelen uit het totaalplan voor de Marke opgestart, een plan met 11 maatregelen om het stroomgebied van de Marke waterveiliger te maken.

In een eerste fase van het project werd de volledige waterhuishouding in het gebied geïnventariseerd en werden alle peilen en dorpels opgemeten. Op basis van deze informatie worden de maatregelen nog

verder uitgewerkt. De milieueffectenrapportage is lopende en het ontheffingsrapport wordt eind dit jaar verwacht. Voor het aanleggen van dijken rond bedreigde woningen in Galmaarden en Herne werden de voorontwerpen opgemaakt en de besprekingen voor de grondverwerving opgestart.

Meer informatie over de elf maatregelen uit het totaalplan voor de Marke vindt u op [de website van VMM](#). De acties uit het totaalplan zijn ook opgenomen in het ontwerp van bekkenspecifieke deel van het Denderbekken. Eerder realiseerde VMM al een hermeanderingsproject ter hoogte van Moerbeke-Viane. Ook over dit hermeanderingsproject staat meer informatie op [de website van VMM](#).

↑ top

5. Provincie Oost-Vlaanderen legt twee nieuwe gecontroleerde overstromingsgebieden aan

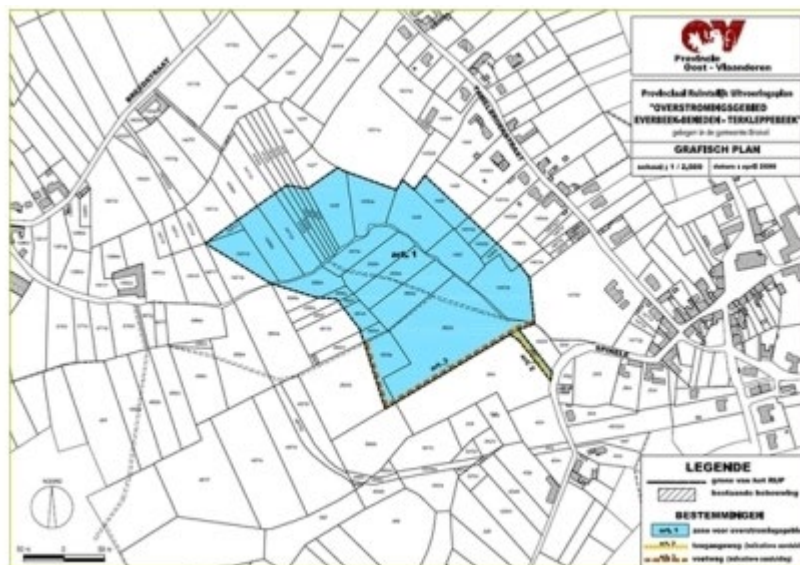
In Brakel en Lierde komen nieuwe gecontroleerde overstromingsgebieden. Water krijgt er de ruimte die het nodig heeft en zal veel minder aanleiding geven tot overlast. De provincie Oost-Vlaanderen werkt hiervoor samen met de gemeenten.

Everbeek en Geraardsbergen worden beter beschermd

Na de Leizemoorie in Nederbrakel, de Maaistraat in Opbrakel en de Groenstraat in Michelbeke staat in Brakel nu ook de aanleg van een overstromingsgebied op de Terkleppebeek (waterloop nr. 5.197 (VHAG 6064)) op stapel. Het nieuwe overstromingsgebied zal de inwoners van de dorpskern in Everbeek-Beneden beter beschermen tegen wateroverlast maar zal ook zorgen voor minder overstromingen verder stroomafwaarts, in Geraardsbergen.

De aanleg van het overstromingsgebied is een samenwerking tussen het provinciebestuur en de gemeente. Brakel verwerft de gronden en de provincie bouwt het overstromingsgebied. De kosten worden gedeeld en na aanleg van het overstromingsgebied wordt het beheer overgedragen aan de gemeente.

In 2009 werden de gronden gereserveerd via een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Het voorontwerp van het gecontroleerd overstromingsgebied, een dijklichaam met doorsteek en manuele schuifconstructie, is ondertussen afgerond. De volgende fase is de feitelijke grondverwerving.

Ook Lierde pakt wateroverlast aan

In Lierde wordt een nieuw overstromingsgebied aangelegd op de Broekbeek (waterloop nr. 5.161 (VHAG 6095)). De Broekbeek treedt regelmatig buiten haar oevers ter hoogte van de N8 in Sint-Maria-Lierde en zorgt er frequent voor wateroverlast. Opnieuw is het overstromingsgebied een samenwerking tussen de provincie en de gemeente. De gemeente Lierde zorgt voor de grondverwerving en het ontwerp terwijl de provincie het overstromingsgebied aanlegt.

In 2013 zijn de ontwerpplannen afgewerkt, de stedenbouwkundige vergunning verkregen en het project aanbesteed. De gemeente Lierde heeft in 2013 ook het merendeel van de gronden verworven. De laatste gronden worden in het najaar van 2014 aangekocht. De werken starten in 2015.

↑ top

6. Waterlopen van het Denderbekken geherklasseerd

Van 248 kilometer onbevaarbare waterlopen van het Denderbekken draagt de gemeente het beheer over aan de provincie. Er gebeurde een herklassering van derde naar tweede categorie. Ook tussen eerste en tweede categorie zijn er kleine verschuivingen. De overdracht gebeurde in onderling overleg, kadert in de interne staatshervorming en is goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Om te komen tot een efficiënter beheer van de onbevaarbare waterlopen werd de rangschikking van waterlopen bij eerste, tweede of derde categorie herbekeken aan de hand van beheersgebonden en beleidsgerichte maatstaven. Dit proces leidt ertoe dat de categorie en dus de beheerder van de waterlopen wijzigen. In de werkingsgebieden van polders en wateringen blijft de polder of watering verantwoordelijk voor het beheer van de waterlopen tweede en derde categorie.

Van derde naar tweede categorie

Met uitzondering van de gemeenten Brakel in Oost-Vlaanderen en Opwijk en Pepingen in Vlaams-Brabant, dragen alle gemeenten van het Denderbekken het beheer van hun waterlopen over aan de provincie.

Ook verschuivingen van tweede naar eerste categorie en omgekeerd

In het stroomgebied van de Bellebeek (Hunselbeek) beheert de Vlaamse

Milieumaatschappij

(VMM) de Bellebeek (eerste categorie) en 8 wachtbekkens op 5 belangrijke zijwaterlopen: Okaaibeek, Overnellebeek, Steenvoordebeek, Nieuwe Molenbeek en Hunselbeek. Met uitzondering van een stuk van de Overnellebeek is de provincie Vlaams-Brabant beheerder van deze zijwaterlopen. Het beheer van de waterloop onmiddellijk afwaarts elk wachtbekken werd overgedragen aan de VMM. Ook het beheer van de Oude Marke is overgedragen aan de VMM. Op haar beurt draagt de VMM het beheer van twee kleine zijwaterlopen van de Vondelbeek (O 5.251 en O 5.001) over aan de Polder van de Beneden Dender.

Provincie Oost-Vlaanderen bereidt tweede fase herklassering voor

In de provincie Oost-Vlaanderen wordt nog een tweede fase van de herinschaling van de waterlopen voorbereid. Niet geklasseerde oppervlaktewateren en oppervlaktewateren die in oudere atlanten geklasseerd stonden als waterloop (de zogenaamde oud-geklasseerde waterlopen), worden onder de loep genomen. Er wordt nagegaan of ze van belang zijn voor het watersysteem en als dat het geval is, hoe ze het best beheerd worden. In de Oost-Vlaamse gemeenten vindt hierover in de komende maanden een openbaar onderzoek plaats. Gemeenten kunnen, dankzij een recente wetwijziging, nu ook het beheer van grachten overnemen van de aangelanden door grachten te klasseren als grachten van algemeen belang.

Nieuwe VHA-kaartlagen (softwarepakket: ArcMap) voor gans Vlaanderen vindt u op het [Geopunt van Vlaanderen](#).

7. Signaalgebieden in het Denderbekken, een stand van zaken

Zeven signaalgebieden uit het Denderbekken kregen dit jaar een definitief vervoltraject. Voor 6 andere signaalgebieden keurde het bekkenbestuur een voorstel van ontwikkelingsperspectief goed dat nog moet bekrachtigd worden door de Vlaamse Regering. Voor 4 nieuwe signaalgebieden wordt een voorstel van ontwikkelingsperspectief voorbereid inclusief de noodzakelijke vervolgstappen om deze ontwikkelingen mogelijk te maken.

Vervoltrajecten voor zeven signaalgebieden vastgelegd

Begin dit jaar keurde de Vlaamse Regering een verdere aanpak voor 7 signaalgebieden in het Denderbekken goed. Voor deze gebieden zijn dus de noodzakelijke vervolgstappen vastgelegd die ervoor zorgen dat de toekomstige invulling van het signaalgebied rekening houdt met de eisen van het watersysteem. Het gaat om:

Burchtdam (Ninove) Hof te Eken (Opwijk) Meerweg (Opwijk) De Gavers (Geraardsbergen) Moerbeke (Geraardsbergen) Woonuitbreidingsgebied Denderhoutem (Borreke) (Haaltert) Valier (Liedekerke)

Vervoltrajecten voor zes signaalgebieden voorbereid

Voor 6 andere signaalgebieden in het Denderbekken keurde het bekkenbestuur halfweg 2013 al een voorstel van ontwikkelingsperspectief goed. Het voorstel ligt nu bij de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring. Het gaat om:

Barrevoetshoek (Lede) Woonuitbreidingsgebied Parike (Brakel) Broekebeek (Asse) Klein Antwerpen (Lebbeke) Spinnewiel (Affligem) Immerzeeldreef (Aalst)

Vier nieuwe signaalgebieden geselecteerd

In 2014 selecteerden de bekkenoverlegstructuren vier nieuwe signaalgebieden. Het gaat om de laatste reeks signaalgebieden waarvoor de bekkenstructuren op zoek gaan naar het optimale ontwikkelingsperspectief en de noodzakelijke vervolgstappen om dit te realiseren. Een voorstel wordt voorbereid tegen eind 2015. Het gaat om:

Industriegebied Affligem, Denderleeuw, Liedekerke (Dender)
Lebbeke centrum (Lebbeke) Rood Kruisstraat (Geraardsbergen) Sint-Jozefsinstituut (Geraardsbergen)

Meer algemene informatie over de signaalgebieden vindt u op www.signaalgebieden.be. Via het [geoloket](#) kunt u de ligging van een signaalgebied opzoeken alsook de informatie over het voorgestelde ontwikkelingsperspectief en de eventuele vervolgstappen voor zover deze al goedgekeurd zijn door de Vlaamse Regering.

8. Openbaar onderzoek nieuw stroomgebiedbeheerplan Schelde - nog tot 8 januari

Nog tot 8 januari 2015 ligt het ontwerp van het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde 2016-2021 ter inzage. Het ontwerp kan geraadpleegd worden op de website www.volvanwater.be.

Het stroomgebiedbeheerplan Schelde voor de periode 2016-2021 bouwt verder op het eerste stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde (2010-2015) maar heeft een bredere scope doordat ook de uitvoering van de Overstromingsrichtlijn er in geïntegreerd is. De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2016-2021 leggen voor Vlaanderen een maatregelenprogramma vast om de toestand van het watersysteem te verbeteren én een betere bescherming tegen overstromingen te garanderen.

Conform de bepalingen van het gewijzigde decreet Integraal Waterbeleid (19/07/2013) dat onder meer een betere integratie en afstemming van de verschillende planfiguren en planningscycli en het verminderen van de planlast beoogt, zijn de bekkenbeheerplannen voortaan als bekken specifieke delen aan de stroomgebiedbeheerplannen toegevoegd. Het bekken specifieke deel voor het

Denderbekken bevat een concrete en gebiedsgerichte visie voor het waterbeheer in het bekken en vertaalt deze visie naar de praktijk via concrete acties.

De tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen bevat ook de herziene zoneringsplannen en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP) voor de uitbouw van het rioleringsstelsel.

Via een zoekmodule op de website kunnen de voor een bepaalde gemeente of een bepaald bekken relevante planonderdelen ingekeken worden. Een digitaal inspraakformulier maakt het mogelijk om opmerkingen rechtstreeks en digitaal aan de CIW te bezorgen. Het Denderbekken bracht al advies uit bij het Vlaamse deel van het stroomgebiedbeheerplan.

Na afloop van het openbaar onderzoek worden de opmerkingen en adviezen verwerkt. De bekkenoverlegstructuren staan in voor de verwerking van de opmerkingen en adviezen bij de bekkenspecifieke delen. Het definitieve ontwerp van het bekkenspecifiek deel Denderbekken wordt dan, samen met de andere planonderdelen van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2016-2021, voorgelegd aan de CIW en vervolgens overgemaakt aan de Vlaamse Regering voor definitieve vaststelling ten laatste op 22 december 2015. Vanaf dan zal het plan te raadplegen zijn via www.denderbekken.be.

[↑ top](#)

9. In de kijker

Gevolgen afschakelplan elektriciteit voor waterinfrastructuur beperkt

Heel wat kunstwerken op de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen worden elektrisch aangedreven. Om de gevolgen bij een afschakeling van het elektriciteitsnet na te gaan, voerden de waterbeheerders risicoanalyses uit.

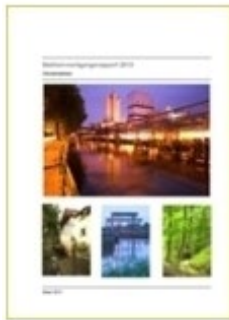
Onder meer de Vlaamse Milieumaatschappij beheert heel wat kunstwerken. Van de ca. 250 kunstwerken met een elektromechanische uitrusting hebben tien ervan met voeding op hoogspanning een cruciale rol in de waterbeheersing. Drie ervan liggen in een afschakelzone én binnen het Denderbekken: het gemaal Vondelbeek Dendermonde, het gemaal Steenbeek Denderbelle en het gemaal Denderbellebroek Denderbelle. Om deze zware pompen te kunnen starten is een aanzienlijk vermogen nodig. De inzet van noodgeneratoren is hierbij niet haalbaar. Als deze installaties bij hoge neerslag afgeschakeld worden, zullen overstromingen niet vermeden kunnen worden. De kans dat dit probleem zich stelt, is echter zeer klein. Energieschaarste treedt vooral op als het erg koud is en dan valt er meestal niet veel neerslag. Deze cruciale kunstwerken zijn aangesloten op een afstandsbevakingsstelsel, zodat hun toestand permanent kan worden bewaakt.

Ook de andere waterbeheerders troffen in de loop van oktober en november de laatste voorbereidingen om in geval van afschakeling de negatieve gevolgen tot een minimum te beperken.

Bekkenvoortgangsrapport 2013 gepubliceerd

Naar jaarlijkse gewoonte werd een bekkenvoortgangsrapport over de uitvoering van de huidige waterbeheerplannen opgemaakt. Het bekkenvoortgangsrapport 2013 voor het Denderbekken vindt u op www.denderbekken.be. U vindt er een toelichting over opmerkelijke acties en projecten, meer informatie over de werking van de overlegstructuren en een overzicht van de stappen die in 2013 zijn genomen voor de voorbereiding van het tweede stroomgebiedbeheerplan. Verder wordt een overzicht van de relevante beleidsbeslissingen weergegeven.

↑ top

We wensen onze lezers prettige eindejaarsfeesten en een gezond en voorspoedig 2015.

Bekkensecretariaat Denderbekken

p/a Vlaamse Milieumaatschappij

Dokter De Moorstraat 24-26

9300 Aalst

Tel. 053 72 66 32

secretariaat_dender@vmm.be

» www.denderbekken.be